

TIẾNG VIỆT

**TỪ TƯỢNG HÌNH
VÀ TỪ TƯỢNG THANH**

Trông vào lớp đã vang lên nhưng một nhóm học sinh vẫn còn lững thững ở ngoài hành lang.

Nam: Chúng mày đi nhanh lên, muộn rồi mà cứ đứng đĩnh thế à!

An: Mày nói nhỏ thôi. Cái miệng cứ oang oang lên cho sao đở biết à!

Trong đoạn hội thoại trên, em hãy chỉ ra từ miêu tả hành động cử chỉ, từ miêu tả âm thanh?

I. Tri thức Tiếng Việt

SGK/ 12

Phiếu số 1: Từ tượng thanh, từ tượng hình

Khái niệm

Ví dụ

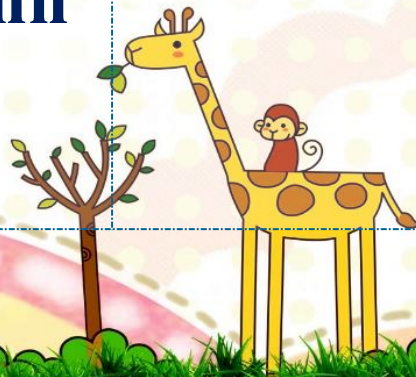
Tác dụng

Từ tượng hình

Từ tượng thanh

Tri thức
tiếng Việt

Phiếu số 1: Từ tượng thanh, từ tượng hình

<i>Khái niệm</i>	<i>Ví dụ</i> (BT 2)	<i>Tác dụng</i>
<p>Từ tượng hình là từ gọi tả hình ảnh, dáng vẻ của sự vật.</p>	<p>Lom khom, thướt tha, uyển chuyển, lon ton, hấp tấp, vội vã, lo lù đừ, thất thiếu, tập tễnh....</p>	<p>- Từ tượng hình và từ tượng thanh có giá trị gọi cảm cao;</p> <p>- Có tác dụng gọi tả hình ảnh, dáng vẻ, âm thanh một cách sinh động, cụ thể;</p> <p>- Thường được sử dụng trong sáng tác văn chương và lời ăn tiếng nói hàng ngày.</p>
<p>Từ tượng thanh là từ mô phỏng âm thanh trong thực tế</p>	<p>Ừ ừ, tí tách, lộp độp, ào ào, vun vút, đi đùng, xào xạc, ào ào, tích tắc, soạt...</p>	

II. Thực hành

Bài 1

Ví dụ	Từ tượng hình	Từ tượng thanh	Tác dụng
a	Chòng chành		Giúp câu thơ diễn tả rõ nét, chân thực hơn sự khó khăn, vất vả của người mẹ.
b		Thập thình	Giúp câu thơ trở nên gần gũi, thân thuộc hơn.
c	Nghênh ngang		Gợi tả dáng vẻ, điệu bộ kiêu căng, hợm hĩnh không kiêng nể, không sợ ai của “ếch”
		Ồm ộp	Mô phỏng âm thanh tiếng kêu của ếch
d		Phanh phách	Giúp cho câu văn trở nên sinh động, cụ thể, thấy rõ được sự nhanh, khỏe từ những chiếc vuốt của Đế mèn

Bài 3

Tìm từ tượng thanh, từ tượng hình phù hợp điền vào chỗ trống

a. rả rich, tí tách

b. khắ²ng khiu

c. rỉ rả, rả rích

d. chi chít

đ. nhấp nhô, sừng sững

Bài 4: Tìm 2 vd về từ tượng hình, từ tượng thanh.

Ví dụ	Tác dụng
<p>Chú bé <u>loắt choắt</u> Cái sắc <u>xinh xinh</u> Cái chân <u>thoăn thoắt</u> Cái đầu <u>ngênh ngênh</u> (<i>Lượm – Tô Hữu</i>)</p>	<p>Từ tượng hình: làm nổi bật hình dáng nhỏ bé, nhanh nhẹn, hồn nhiên, vui tươi của chú bé Lượm.</p>
<p>Mỗi khi tôi vũ lên, đã nghe tiếng <u>phành phạch</u> giòn giã. (<i>Dế Mèn phiêu lưu kí – Tô Hoài</i>)</p>	<p>Từ tượng thanh: Góp phần thể hiện sự khỏe mạnh của Dế Mèn</p>

Phân tích nét độc đáo trong các kết hợp từ in đậm

Kết hợp từ	Tác dụng
<p>a. Lời ru vắn vít</p>	<p>Lời ru là từ chỉ âm thanh; vắn vít là từ gợi hình ảnh. Lời ru vắn vít là cách kết hợp từ độc đáo làm cho âm thanh lời ru trở nên vô cùng sinh động, cụ thể trong tâm trí người đọc => sự gần gũi, quán quýt.</p>
<p>b. Lúa mềm xao xác</p>	<p>“Lúa mềm” là từ gợi tả hình ảnh, không kết hợp được với từ “xao xác” – từ miêu tả âm thanh. Cách kết hợp từ “lúa mềm xao xác” => mới lạ, độc đáo, góp phần thể hiện rõ tâm trạng của nhân vật trữ tình.</p>

Kết hợp từ	Tác dụng
<p>c. Nghe dập dồn sóng lúa</p>	<p>“dập dồn” – từ tượng hình gợi tả sự chuyển động nhịp nhàng lúc lên lúc xuống lúc ẩn lúc hiện, lúc gần lúc xa. Cụm từ “dập dồn sóng lúa” kết hợp với từ “nghe” – từ miêu tả âm thanh</p> <p>⇒ Sự diễn đạt trở nên độc đáo mới lạ -> Người đọc không chỉ hình dung được sự chuyển động mà còn cảm nhận được âm thanh của sự chuyển động ấy.</p>

Viết đoạn văn ngắn (khoảng 200 chữ) kể lại một kỉ niệm đáng nhớ của em trong mùa hè vừa qua. Trong đoạn văn có sử dụng một từ tượng hình hoặc một từ tượng thanh.

Hướng dẫn thực hiện

- Kiểu bài: tự sự
- Nội dung: Kể về kỉ niệm đáng nhớ trong kì nghỉ hè vừa qua
- Dung lượng: 200 chữ
- Yêu cầu: một từ tượng thanh hoặc một từ tượng hình

**Vận
dụng**

Đoạn văn tham khảo

Kì nghỉ hè vừa qua, em được về quê thăm ông bà ngoại. Quê em ở Hà Nam, vùng quê có rất nhiều cảnh đẹp. Những cánh đồng bát ngát trải dài đến tận chân đê. Nhưng lúc em về thì những cánh đồng vừa mới thu hoạch xong chỉ còn trơ lại những gốc rạ. Vào buổi chiều, từng đàn chim lại rủ nhau sà xuống để kiếm tìm những hạt thóc còn rơi vãi trên cánh đồng hay những con sâu còn đang ẩn nấp trong những gốc rạ. Vừa kiếm mồi chúng vừa trò chuyện với nhau qua những tiếng kêu tục tục, tích tích, ... Gần nhà ông bà còn có một dòng sông trong xanh với những hàng tre ngiêng nghiêng mình soi bóng. Trên dòng sông, những khóm hoa lục bình lững lờ trôi theo dòng nước thật yên bình biết bao. Vui nhất, vào những buổi chiều, em cùng ba người em của mình lại được ra sông tắm cùng các bạn trong xóm. Các bạn nhỏ ở quê bơi rất giỏi còn anh em chúng em vì chưa quen nên phải mặc áo phao thì mới được tắm cùng các bạn. Những ngày hè được chơi ở quê thật vui, thật thỏa mái. Nhưng thật tiếc mỗi năm em chỉ được về quê một lần để thăm ông bà. Em mong ông bà sẽ mãi mạnh khỏe để mỗi năm anh em chúng em lại được về quê thăm ông bà, được vui chơi, được hòa mình vào với thiên nhiên quê nhà.

THANK YOU

